

in een van de grote openbare en particuliere Nederlandse herbaria, en dat meest eerst door den Prodrômus-auteur was gecontroleerd. Die lijst was dan verder aangevuld met verwijzingen naar de bestaande litteratuur. Zo maakte van den Bosch zijn 1e uitgave van de Prodrômus in 1850, zo deed Vuyck in de 2e editie van 1901—1916. Zo doen sinds dien degenen, die een bepaald geslacht nader kritisch bewerken. Een dergelijk werk „veroudert” niet, het wordt alleen onvolledig, behalve voor dengene, die de weg weet. Die zal de aanvullingen, welke Vuyck maakte voor een laatste Prodrômus-deel met addenda, weten te vinden in de bibliotheek van de Nederlandse Botanische Vereniging. Die kent de lijvige portefeuilles met manuscript-gegevens, door wijlen D. Lako op schrift gebracht voor Zeeland en Overijssel in de handschriften-verzameling van het Rijksherbarium. En zeker ook de kanttekeningen, die de leidende Nederlandse floristen in hun handex. van de Prodrômus hebben staan. Al deze gegevens worden niet naar buiten uitgedragen, maar ze zijn voorhanden en ze konden o.a. door de Commissie voor de bescherming van de wilde flora al meermalen goed gebruikt worden.

Dit misverstand ten aanzien van de betekenis van de Prodrômus deed den heer de Boer ook opmerken, dat Veronica Anagallis en V. Beccabunga in Drente meer voorkomen, dan de Prodrômus aangeeft. Maar dat valt ook voor Bellis perennis, Plantago major e.d. algemene planten op te merken. Die worden haast niet meegenomen voor een herbarium, terwijl een bijzondere vondst al veel eer meegaat. Voor zulke soorten is elke Prodrômus onvolledig. Neen, dan was het oordeel van Dr. Thijssse in D.L.N. van Febr. 1917 over de Prodrômus billijker!

Maar behalve de Prodrômus zijn er nog andere bronnen voor gegevens omtrent flora-verspreiding. Dr. A. de Wever uit Nuth schrijft er haast maandelijks over in de publicaties van het Natuurhist. Genootschap in Limburg. Dan is er het tijdschrift van de 15 Aug. 1845 opgerichte Nederlandse Botanische Vereniging, het „Nederlandsch Kruidkundig Archief”, waar de Commissie voor de floristiek en haar subcommissie voor het Zuiderzee-onderzoek met een uitgebreid aantal medewerkers geregeld in publiceren. Daar is wel een en ander uit te halen!

Zo brengt de heer de Boer de Caltha van het Kampereiland in het geding met een kaartje naar van Soest uit 1930. Maar in het Ned. Kruidk. Arch. van 1933 schreef van Soest in het verslag over de exc. 1931 naar Kampen uitvoerig over de dotterbloem met een kaartje erbij van het voorkomen van deze soort op het Kampereiland en het daar aansluitende gebied. Het archief van de Zuiderzee-commissie bevat manuscript-kaarten uit Nd. Holland, van de Veluwe-de Overijsselse en de Friese kust, waar het voorkomen van de dotterbloem sloot voor sloot nauwkeurig staat opgetekend, terwijl preciese zoutgehalte-bepalingen daarbij aansluiten. Die gegevens zijn vastgelegd in de „mededelingen” en in het Correspondentieblad van de Zuiderzee-commissie, terwijl de manuscript-kaarten meermalen ter tafel zijn geweest in de floristenvergaderingen van de Ned. Bot. Ver. Laatstelijk nog in de Paasvergadering 1935 het schitterende Caltha-album, door de heren Dr. G. Kruseman, Drs. J. Westenberg e.a. voor Noord-Holland opgemaakt.

En dan mag ik tenslotte nog even noemen de gegevens uit meer dan de helft van de „kwartierhokken”, waarin de kaart van Nederland verdeeld is door Goethart en Jongmans, welke gegevens thans door het „Instituut voor het vegetatie-onderzoek van Nederland” (de I.V.O.N.) bewerkt zijn. Binnenkort hoop ik daar wel eens nader over te schrijven, zie ondertussen E. Heijmans in D.L.N. van Sept. 1910. Die gegevens, tussen 1902 en 1934 ingekomen zijn alle ingeboekt in Manuscript-albums, die deels op het Rijksherbarium, deels bij mij thuis berusten. Die kaarten leren met een oogopslag, dat b.v. Scutellaria minor niets nieuws is voor het Drentse gebied. Ze is daar bij Emmen al lang geleden genoteerd door wijlen Dr. L. Vuyck. De heer de Boer, aan wien ik de bestaande verspreidingskaart ter inzage gaf, heeft daarbij zelf al kunnen constateren, dat er niet de minste reden is om te menen, dat deze soort in het Drentse gebied zeldzamer is dan b.v. in het Gelderse. Ze staat voor Drente aangetekend in 11 uurhokken, terwijl buiten het op bl. 20 omliggende gebied nog vindplaatsen bekend zijn geworden op Texel en bij Monnikendam.

Zo is voor Clinopodium vulgare (blz. 20) de omgeving van Deventer evenmin nieuw. De voorhanden kaart tekent de plant duidelijk voor Zuid-, Midden- en Noord-Limburg, voor de omgeving van Arnhem, het IJsseldal tot Deventer en verder voor Zeeland, afgezien nog van enkele adventieve vondsten.

Neen, er is heus al aardig wat bekend omtrent de verspreiding van de Nederlandse flora. Meer dan uit het artikel van den heer de Boer wel blijkt, al valt er gelukkig nog heel wat verrassends te vinden.

Bergen op Zoom, Mei 1935.

JAN G. SLOFF.

De Ruwe Zeerasp en de Heremietkreeft. In onze leerboeken der Dierkunde lezen we ongeveer het volgende: „De schelpen, waarin de heremietkreeft schuilt, zijn bijna altijd bedekt met de Ruwe Zeerasp, een kolonie van kleine holtediertjes. Deze leven van het afval van het voedsel van de kreeft, terwijl de Ruwe Zeerasp door het bezit van eigenaardige verdedigings-

wapens, de netelorganen, de kreeft moeilijk aantastbaar maakt. Zulk een samenleving van verschillende organismen tot wederzijdsch voordeel noemt men *symbiose*.

Het blijkt nu, dat dit symbiontisch verband niet zoo streng is, als men het wel voorstelt. In de Archives Neerlandaises de Zoölogie van 1935 vinden wij een bijzonder onderhoudende studie van Mej. Schijfsma over de betrekkingen tusschen de heremietkreeft en de zeerasp. Uit honderden waarnemingen en proeven is haar gebleken, dat de dieren het best buiten elkander kunnen stellen. De kreeft verhuist om een haverklap en als hem nu de keus gelaten wordt tusschen een glad slakkenhuis en een ruw, dan kiest hij even dikwijls het eerste als het laatste. De zeerasp eet wel eens mee met de kreeft, maar voedt zich voornamelijk met plankton en dat natuurlijk geheel en al wanneer hij huist op onbewoonde schelpen of op rotsen en paalwerk. De zeerasp leeft dan ook heel vroolijk in Noordelijke zeeën, waar de Heremietkreeft niet voorkomt. De zwevende jeugdvormen van de zeerasp hebben, om zich vast te zetten, geen voorkeur voor door heremietkreeften bewoonde slakkenhuizen.

Het verband tusschen beide dieren is dus zuiver toevallig en in het geheel niet noodzakelijk. Daarmee is echter niet uitgesloten, dat ze bij gelegenheid toch voordeel van elkander kunnen hebben.

JAC. P. TH.

De uitbreiding van Amsterdam. Onlangs is verschenen het groote uitbreidingsplan voor de gemeente Amsterdam en in den loop van het jaar zal het wel in behandeling komen. Er is op uitmuntende wijze rekening in gehouden met natuurgot en natuurstudie en ontspanning in de vrije buitenlucht. Nu zou het kunnen zijn, dat enkele belangrijke details nog onopgemerkt zijn gebleven en ik wil daarom tot onze Amsterdamsche lezers het verzoek richten, om mij mededeeling te doen van brokjes natuur in de omgeving van Amsterdam, op welke behoud zij bijzonder gesteld zijn. Er bestaat een ernstige stemming, om aan dergelijke wenschen zooveel mogelijk tegemoet te komen.

JAC. P. TH.

Mierenleeuw. Naar aanleiding van den oproep in de 2de alinea van blz. 400 der Levende Natuur (dd° 1 April j.l.) deel ik U vast mede, dat de Mierenleeuw in de laatste jaren voorkomt in het zg. Uilenvangersvlak te Bergen (N.-H.) nabij de halte de Franschman, in de duinen.

SCHWEERS.

Let nu op de Blauwtjes. Juni is o.a. de maand van de blauwtjes, onze *Lycaena's*. Nu is een van deze blauwtjes eigenlijk pas in den laatsten tijd in ons land ontdekt n.l. *argyrognomon*. Niet, omdat hij voordien hier niet voorkwam, maar omdat hij steeds voor *argus* doorging. Hij is nu reeds in enkele plaatsen van het Oosten van ons land gevangen en ook in 't Gooi. Bij de behandeling der *Lycaeniden* hebben we op pag. 377 het eenige niet al te moeilijk te zien verschil met *argus* aangegeven en in tekening gebracht. In Juni vliegen ze reeds. Met een goede loupe gewapend is het verschil wel te zien, natuurlijk nog beter met het microscoop. Bij niet al te zonnig weer vindt men *argus* zittend aan gras en bloemstengels vaak bij aantallen. Men kan ze dan rustig met de loupe bekijken — ze vliegen niet weg — en de twijfelachtige exemplaren meenemen. Voor juiste determinatie zijn we gaarne beschikbaar. Men vouwe het vliedertje in een stukje boterhammenpapier, doe dit in een klein doosje en verzende het als brief aan ons adres. Op het papiertje plaats en datum vangst noteeren!

Mogelijk komt er zelfs nog een derde soort: *ismenias* voor den dag, die hier ook nog niet geconstateerd is, maar waarschijnlijk wel voorkomt.

J. C. CETON.

Alweer de Steltkluut bij Hilversum. Misschien is het voor De Levende Natuur van belang, dat wij heden, Zondag 5 Mei, op een N. J. N. excursie in de bekende Vloevelden bij Hilversum de zeldzame Steltkluut hebben waargenomen, die hier sinds 1927 niet meer geweest is. Uren lang hebben we het fraaie witte dier met de aan weerszijden pikzwarte vleugels, de opvallend lange, roode pooten, de van boven grijze kop en de rechte, zwarte snavel kunnen waarnemen, en tevens zijn roep — een reigerachtig „kgrak, kgrak” — meermalen gehoord. Ook het karakteristieke langgerekte vliegbeeld viel ons op. Op dit terrein verdwalen wel meer wonderlijke vogels; zoo zagen we de vorige maand gedurende ± een week een Zwarte Zee-eend.

Laren, 5 Mei 1935.

V. WESTHOFF.

B. VAN KOERSVELD.

D. DE LANGE.

Meiendelonderzoek 20ste circulaire. Februari 1935. In 1934 is geen mededeling verschenen, maar hierbij heb ik het genoegen U de 24ste toe te zenden. Het betreft hier een tweede zeer vermeerderde druk van de 3de mededeling (1 Febr. 1926).

Mevr. Boetje-Van Ruyven heeft de paddestoelen aan een revisie onderworpen en de vindplaatsen in overeenstemming met de lijst van den Heer Brandhorst, op een overzichtelijke wijze aangegeven.